

Seat No. : _____

XB-113
T.Y. B.A.
March-2013
GEOGRAPHY
Paper-VIII
(Political Geography)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના કુલ ગુણ છે.
(૨) પરીક્ષાર્થી કોતરેલ નકશાનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

૧. રાજકીય ભૂગોળની વ્યાખ્યા, સ્વરૂપ તથા વિષય-વસ્તુ સ્પષ્ટ કરો. ૧૪

અથવા

રાજ્યના ઉદ્ભવમાં પ્રાકૃતિક પરિબળોની ભૂમિકા શું છે ? યોગ્ય દ્રષ્ટાંતો સાથે સમજાવો.

૨. રાજ્યમાં એકાત્મ અને સમવાય શાસન વ્યવસ્થાઓમાં શું તફાવત છે ? સમવાય શાસન વ્યવસ્થામાં સત્તા અને વહીવટના વિવિધ સ્તરો વચ્ચેનો કમબદ્ધ સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. ૧૪

અથવા

સીમા અને સરહદનો અર્થ આપી, આંતરરાષ્ટ્રીય સીમાઓનું વર્ગીકરણ સમજાવો.

૩. મેકિન્ડરનું વૈશ્વિક વ્યૂહાત્મક દ્રષ્ટિબિંદુ શું હતું ? વર્તમાન વૈશ્વિક પરિસ્થિતિમાં તે કેટલે અંશે સાર્થક છે ? ૧૪

અથવા

માહનના ભૂરાજકીય વિચારો રજૂ કરી, વર્તમાન રાજકીય પરિસ્થિતિ સંદર્ભે ટીકાત્મક નોંધ કરો.

૪. પર્યાવરણના કયા મુદ્દાઓને લઈને જગતના દેશો રાજકારણ રમી રહ્યાં છે ? સાગર-જળના પ્રદૂષણ સંદર્ભે ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

“વૈશ્વિક તાપ-વૃદ્ધિ અને આબોહવા-બદલાવ જેવી પર્યાવરણીય સમસ્યાઓ આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણનો મુદ્દો બન્યા છે.” – ચર્ચા કરો.

૫. ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ બે) ૧૪

(i) તનાવ ક્ષેત્રોની ઓળખ

(ii) હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્રનું ભૂરાજકીય મહત્ત્વ

(iii) SAARC

(iv) ASEAN

Seat No. : _____

XB-113
T.Y. B.A.
March-2013
GEOGRAPHY
Paper-VIII
(Political Geography)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) Figures to the right indicate marks.
(2) Students may use map stencils.

1. Bring out clearly the nature, definition and subject-matter of political geography. **14**

OR

What is the role of physical factors in the emergence of a state ? Explain with proper examples.
2. What are the differences between unitary and federal forms of governance in a State ? Explain clearly the hierarchical relationship between different levels of power and administration in federal system. **14**

OR

Give the meaning of boundary and frontier, and explain the different types of international boundaries.
3. What were the global strategic views of Makinder ? What is their relevance in contemporary world situation ? **14**

OR

Present geopolitical views of Mahan and critically examine them in present political scenario.
4. Which environmental issues have been politicized by World's nations ? Discuss with reference to sea water pollution. **14**

OR

“Global warming and climate change have become international geopolitical issues.” Discuss.
5. Write short notes on : (any **two**) **14**
  - (a) Identification of Tension areas
  - (b) Geopolitical significance of Indian Ocean
  - (c) SAARC
  - (d) ASEAN

Seat No. : _____

XB-113
T.Y. B.A.
March-2013
GEOGRAPHY
Paper-VIII
(Cultural Geography)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧. સાંસ્કૃતિક ભૂગોળની વ્યાખ્યા આપી તેના વિષયવસ્તુની ચર્ચા કરો.

અથવા

સંસ્કૃતિ એટલે શું ? સંસ્કૃતિના તત્ત્વો અને ઘટકો વિશે માહિતી આપો.

૨. સાંસ્કૃતિક વૈવિધ્ય એટલે શું ? માનવ પ્રજાતિના સંદર્ભના આધારે સાંસ્કૃતિક વિવિધતાની ચર્ચા કરો.

અથવા

ભારતીય સમાજની સંસ્કૃતિની વિવિધતા અંગે ચર્ચા કરો.

૩. વિકાસશીલ દેશોની શહેરી સમાજની પ્રથા અને સંસ્કૃતિ વિશે માહિતી આપો.

અથવા

ખેતીનો વિકાસ ઔદ્યોગિકરણ અને આધુનિકરણ સંસ્કૃતિપર કેવી રીતે અસર કરે છે તે સમજાવો.

૪. ભૂદૃશ્યાવલી એટલે શું ? પ્રાકૃતિક અને સાંસ્કૃતિક ભૂદૃશ્યાવલી અંગે ચર્ચા કરો.

અથવા

ભારતની પરંપરાગત જનજાતિ જૂથોની સંસ્કૃતિ અંગે નોંધ લખો.

૫. ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે)

(૧) ગ્રામ્ય સમાજ અને શહેરી સમાજના તફાવતો

(૨) સાંસ્કૃતિક ભૂગોળના ઉદ્દેશો

(૩) વૈશ્વિક ધર્મો

(૪) ભારતીય ભાષાઓ

Seat No. : _____

XB-113
T.Y. B.A.
March-2013
GEOGRAPHY
Paper-VIII
(Cultural Geography)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Give definition of cultural geography and discuss about its subject matter.

OR

What is culture ? Give information about elements and components of culture.

2. What is cultural diversity ? Discuss about cultural diversity in the context of human race.

OR

Discuss about diversity in culture of Indian society.

3. Give information about urban society of developing country and its cultural pattern.

OR

Explain : Impact of development of agriculture, urbanization and modernization on culture.

4. What is landscape ? Discuss about cultural and natural landscape.

OR

Write report on traditional tribal group of India.

5. Write short notes : (any **two**)

- (i) Diversity between urban and rural society
- (ii) Aims of cultural geography
- (iii) Religions of the world
- (iv) Indian language